

Міністерство освіти та науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

ЛОМАКА ІВАННА ІВАНІВНА

**Програма та методичні рекомендації
з організації**

виробничої педагогічної практики

для студентів Факультету історії, політології і міжнародних відносин

галузь знань - 05 «соціальні поведінкові науки»

напрямок підготовки - 052 «політологія»

м. Івано-Франківськ

2016

УДК (321)

ББК 66.0

Програма та методичні рекомендації з організації виробничої педагогічної практики.
І. Ломака - Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2016. – 26 с.

Рецензенти:

В.Й. Климончук - доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

О. Л. Боринська – кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародної інформації УАІМВЛ ім. Аверроеса Міжрегіональної Академії Управління персоналом.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Факультету історії, політології та міжнародних відносин ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
(протокол № 9 від 29 червня 2016 року)*

© Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, 2016

Зміст

Пояснювальна записка.....	3
Мета і завдання практики.....	4
Вимоги до організації і проведення практики	6
Структура і зміст практики.....	7
Права та обов'язки студентів - практикантів.....	8
Права та обов'язки керівників практики.....	9
Індивідуальні завдання практиканта	10
Звітна документація практики.....	12
Підведення підсумків та оцінювання практики.....	14
Список літератури.....	15
Додатки	

Пояснювальна записка

Сучасний етап розвитку системи освіти характеризується пошуком нових форм і методів професійної підготовки майбутніх педагогів. Важливе місце серед них посідає педагогічна практика. Особливість цього виду діяльності полягає в тому, що вона збільшує можливості самореалізації майбутніх педагогів, виявляє приховані здібності студента, забезпечує появу власних ідей при вирішенні педагогічних проблем.

Виробнича педагогічна практика студентів є невіддільною складовою підготовки фахівців зі спеціальності «Політологія». Педагогічна практика є важливою частиною навчально – виховного процесу в ході якого проходить безпосереднє поєднання і реалізація теоретичних знань, які отримують студенти на заняттях з їх практичною діяльністю. Вона відіграє важливу роль у професійній підготовці політологів, є з'єднуючою ланкою між теоретичним навчанням майбутніх викладачів – політологів та їх самостійною практичною діяльністю в навчально – виховних установах. Це дозволяє з одного боку закріпити і поглибити знання теорії, а з іншого – набути вміння і навички необхідні для майбутньої самостійної роботи, а також озброює студентів початковим досвідом педагогічної діяльності.

Виробнича педагогічна практика студентів 4 курсу спеціальності 6.030104 «Політологія» - це одна з форм професійної підготовки студентів – політологів до роботи в навчально – виховних закладах, передбачена освітньо – професійною програмою підготовки фахівців. Програма виробничої педагогічної практики розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93, Указу Президента України від 04.07.2005 № 1013/2005 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні», Рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, ухвалених рішенням Вченої ради Державної наукової установи «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» від 24 квітня 2013 року (протокол № 5).

Програма передбачає мету, завдання і зміст практики, визначає рекомендації про види, форми та методи контролю знань, умінь, та навичок, які повинні отримати студенти під час проходження виробничої педагогічної практики. Відповідно до сучасних вимог у ній планується та регламентується вся діяльність студентів і викладачів у цей період навчального процесу.

Головне призначення виробничої педагогічної практики студентів – це подальший розвиток і практичне вдосконалення набутих в процесі навчання теоретичних знань, ознайомлення зі специфікою роботи навчально- виховних закладів, оволодіння навичками педагогічної діяльності.

Основними умовами ефективності педагогічної практики є її гуманістична спрямованість, теоретичне обґрунтування, навчальний і виховний характер, комплексний підхід до її змісту і організації, систематичність і наступність.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Виробнича педагогічна практика є обов'язковою складовою частиною підготовки бакалаврів і проводиться на IV курсі у VIII семестрі. Тривалість проходження педагогічної практики 6 тижнів з відривом від навчання.

Місцем проходження студентами педагогічної практики є навчальні заклади 1,2,3,4 – го рівнів акредитації та заклади професійно технічної освіти вищої ланки міста Івано-Франківськ та області. При визначенні місця проходження практики враховуються організаційні та технічні можливості проведення педагогічної практики на належному рівні відповідно до вимог освітньо – професійної програми.

Керівниками виробничої педагогічної практики призначаються досвідчені викладачі кафедри політології, кафедри політичних інститутів і процесів Факультету історії, політології та міжнародних відносин, а також викладачі – консультанти кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика, та кафедри соціальної психології.

Щодо підготовки студентів для проходження практики кафедра організовує і проводить настановчу нараду, на якій знайомить студентів з метою і завданнями практики, обсягом обов'язкових робіт для виконання, порядком ведення звітної документації, вимогами до студентів – практикантів.

Метою педагогічної практики є оволодіння студентами сучасними методами та формами організації освітніх процесів; формування у майбутніх фахівців, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, практичних прийомів та навичок науково – педагогічної діяльності. Оволодіння первинними практичними навичками і вміннями проведення різноманітних навчальних занять: лекцій, семінарів, виховних заходів та виконання інших видів викладацької роботи.

Завдання практики:

- закріпити і поглибити теоретичні знання з соціально – політичних, психолого – педагогічних, спеціальних дисциплін і методики їх викладання, одержані студентами у вищому навчальному закладі, навчитись застосовувати їх у процесі розв'язання педагогічних завдань;
- вивчити організаційну структуру освітньої організації та особливості її функціонування, розглянути принципи, чинники та форми організації освітніх процесів;
- вивчити специфічні особливості викладання соціально – політичних дисциплін;
- сформувати науково – педагогічні навички викладання навчального матеріалу обраної дисципліни, а також навички оцінювання знань, умінь і навичок учнів;
- підготувати практикантів до виконання функцій викладача соціально – політичних дисциплін, до проведення на належному науково – методичному рівні різних форм навчальних занять, що сприятиме активізації самостійної пізнавальної діяльності студентів;
- утвердження у студентів розуміння необхідності дослідницької і наукової роботи в процесі організації і проведення навчально – виховного процесу та на цій основі розвивати прагнення до самоосвіти, систематичного набуття та поповнення знань, удосконалення набутих педагогічних навичок;

- вивчення, узагальнення і практичне застосування передового педагогічного досвіду;
- підготовка та проведення лекційних, семінарських занять та поза аудиторних навчально – виховних заходів;
- виконання практикантами функцій і обов'язків наставника академічної групи (класного керівника), що передбачає організацію різноманітних видів і форм виховної роботи, в яких основна увага повинна бути звернена на розвиток індивідуальних здібностей студента (учня) та виховання всесторонньо розвинутої особистості;
- залучення студентів до громадської суспільно – політичної діяльності серед учнів та працівників навчального закладу де проходить педагогічна практика, мешканців певного мікрорайону чи населеного пункту.

На основі актуалізації теоретичних знань і позитивного ставлення до викладацької діяльності в процесі реалізації завдань практики студенти мають оволодіти такими уміннями:

- вивчати особистість студента (учня) і колектив студентів (учнів) з метою діагностики і проектування їх розвитку і виховання;
- визначати конкретні навчально – виховні завдання, виходячи з мети виховання, з урахуванням вікових та індивідуальних типологічних відмінностей студентів (учнів) і соціально – психологічних особливостей колективу;
- здійснювати перспективне і поточне планування педагогічної діяльності;
- використовувати різноманітні форми, методи, засоби і прийоми в керівництві навчально – пізнавальною діяльністю студентів (учнів);
- проводити виховну роботу з учнями та спрямовувати процес їхнього виховання (висловлювати і розв'язувати виховні завдання з позицій демократичного підходу, використовуючи різноманітні види діяльності студентів);
- аналізувати і узагальнювати педагогічний досвід, організувати дослідницько – експериментальну роботу;
- проводити соціально – педагогічну роботу серед студентів бази практики, батьків, населення мікрорайону.

Під час практики студент - практикант повинен навчитися:

- готувати і самостійно проводити лекційні, семінарські та практичні заняття з "Політології", "Соціології", "Історії України", "Суспільствознавство", "Людина і світ";
- визначати провідну ідею та основні поняття курсу;
- формулювати мету заняття та визначати найоптимальнішу форму його проведення для досягнення поставленої мети;
- добирати навчальний матеріал до заняття;
- застосовувати найефективніші методи та методичні прийоми організації та управління навчально-пізнавальною діяльністю;
- прагнути до максимального використання інтерактивних та активних форм і методів навчання;
- використовувати технічні засоби під час навчального процесу;
- готувати тексти лекцій та розгорнуті конспекти семінарських та практичних занять;

- оволодіти методикою перевірки та оцінки знань, умінь і навичок студентів;
- оволодіти методикою організації самостійної роботи студентів;
- працювати із документацією навчального закладу;
- оволодіти методикою самоаналізу навчальних занять та аналізу відвіданих навчальних занять колег практикантів;
- оволодіти методикою роботи кураторів та класних керівників;
- здійснювати виховну роботу за фахом.

ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТАМИ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Ефективність виробничої педагогічної практики визначається, в першу чергу, самостійністю і активністю кожного практиканта, його творчим підходом до дорученої справи. Реалізації цих якостей студента сприятиме дотримання таких вимог до організації і проведення виробничої педагогічної практики:

1. Участь студентів у настановній педагогічній конференції. (День, місце і час її проведення визначається дирекцією факультету).

2. На час проходження практики студенти, як тимчасово повноправні члени викладацько – педагогічних колективів, зобов'язані:

- дотримуватись правил внутрішнього розпорядку навчально – освітніх установ;
- навчально – виховний процес здійснювати з урахуванням системи планування навчальних закладів та традицій педагогічних колективів;
- сумлінно виконувати всі види робіт, визначені програмою практики, розпорядження адміністрації навчальних закладів, викладачів, керівників практики і методистів;
- брати участь у засіданнях педагогічних рад, кафедр соціально – політичних дисциплін, семінарах академнаставників чи класних керівників, зібраннях студентського чи учнівського самоврядування, вивчати досвід педагогів – новаторів;
- дотримуватись норм педагогічної етики і такту у відносинах з усіма суб'єктами навчально – виховного процесу;

У випадку ігнорування цих вимог студент може бути відкликаний з практики на вимогу адміністрації навчальних закладів або керівників – методистів. Студент має право повторного проходження практики у разі відсутності на базі практики з поважної причини за умови надання відповідних документів та за рішенням керівництва підрозділу університету. В усіх інших випадках студент, який отримав за педагогічну практику незадовільну оцінку або її не відбув, не переводиться на наступний курс і не допускається до екзаменаційної сесії.

СТРУКТУРА І ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Навчально-виховна виробнича педагогічна практика студентів IV курсу Факультету історії, політології і міжнародних відносин, спеціальності «політологія» має такі етапи:

- перший етап - адаптаційний, що передбачає ознайомлення студентів із педагогічним колективом, особливостями та ходом навчально-виховного процесу навчального закладу, бази практики, і охоплює перший тиждень педпрактики. На цьому етапі здійснюється аналіз організаційно – функціональних особливостей бази практики та розробляються дидактично –

методичні матеріали для проведення наступних навчальних занять. Це етап **пасивної практики**. На цьому етапі практикант відвідує лекції, семінарські заняття, консультації, які проводить викладач – методист і інші викладачі кафедри.

При цьому студент – практикант знайомиться не лише з методами викладання, а й з тими групами, в яких в подальшому він читатиме лекції та проводитиме практичні заняття. В цей період практики студенти – практиканти готують тексти лекцій та методичних розробок і надають їх для рецензування викладачеві – методистові.

- другий етап - самостійний, це **активна практика**, на якому студентами безпосередньо здійснюється навчально-виховна та робота. Студенти проводять лекційні, семінарські заняття та поза аудиторний захід в присутності викладача - методиста. На цьому етапі студенти отримують навички викладання навчального матеріалу з обраної дисципліни; уміння поєднання теорії з практикою; навички оцінювання знань, умінь і навичок учнів; уміння виявляти творчу педагогічну ініціативу; навички раціональної поведінки у стосунках з науково-педагогічним колективом бази практики та з студентами; здобувають практичні навички науково – педагогічного досвіду. Він триває до закінчення педпрактики.

Активна практика включає в себе проведення лекційних, семінарських занять та поза аудиторного заходу. До початку активної практики студент – практикант надає викладачеві – методистові тексти лекцій та методичні розробки семінарських занять та позааудиторних заходів. Об'єм лекції складає 25 – 30 сторінок тексту, методичних розробок – 5 -7 сторінок. Після узгодження тексту лекції і методичних розробок з викладачем – методистом (керівником практики) студент допускається до самостійного проведення навчальних занять в присутності викладача – методиста. Після закінчення навчального заняття (лекції чи семінарського заняття) проводиться обговорення, в якому беруть участь всі присутні. В ході обговорення висловлюються зауваження теоретичного та методичного плану. Студенти практиканти фіксують свої зауваження у письмовій формі у вигляді рецензії, викладач – методист оцінює кожне заняття.

- третій етап - підсумковий. Він передбачає підведення підсумків педагогічної практики з обов'язковим написанням письмового звіту студента-практиканта, який заслуховується на засіданні кафедри навчального закладу (бази практики) і проводиться, як правило, в останній день педпрактики студента.

- четвертий етап - захист звіту з педпрактики на підсумковій конференції та обговорення результатів практики керівниками практики та членами кафедри.

До початку практики студенти - практиканти одержують консультації щодо оформлення всіх необхідних документів; інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки від керівника практики вищого навчального закладу. Також керівник практики повідомляє студентам – практикантам про систему звітності практики прийняту на кафедрі.

Прибувши на базу практики студенти повинні дотримуватись прийнятого на базі практики режиму та регламенту роботи, правил виробничої санітарії, охорони праці, техніки безпеки з обов'язковим проходженням інструктажів (вступного та на кожному конкретному місці праці).

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТУДЕНТІВ – ПРАКТИКАНТІВ

Студенти направляються на практику наказом ректора університету і під час її проходження підпорядковуються керівникам практики від кафедри, факультету, інституту і університету, а також начального закладу – бази практики. Загальне керівництво педагогічною практикою здійснює університетський керівник практикою. Керівництво педагогічною практикою у підрозділах здійснює декан факультету та факультетський керівник практикою.

В обов'язки факультетського керівника входить підготовка наказу про практику, загальне керівництво нею та координація методичного керівництва з боку кафедр. Після закінчення практики інститутський керівник за результатами обговорення практики на

засіданнях кафедри готує письмовий звіт декану факультету а також керівнику практики ВНЗ.

Безпосереднє керівництво педагогічною практикою кожного студента виконує викладач – методист, якого призначає кафедра відповідно до педагогічного навантаження науково – педагогічного працівника.

Студенти – практиканти мають право:

- одержувати консультації керівників практики з навчального закладу на базі практики;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення практики, брати участь у конференціях та нарадах;
- повторного проходження практики у разі відсутності на базі практики з поважної причини за умови надання відповідних документів та за рішенням керівництва підрозділу університету.

На період практики призначається староста групи. В його обов'язки входить облік відвідування студентів, виконання доручень керівників практики.

Студенти - практиканти зобов'язані:

- до початку проходження практики одержати від керівника практики (відповідного підрозділу), керівників-методистів направлення, методичні матеріали (програму, методичні вказівки, щоденник, індивідуальне завдання) та консультацію щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання передбачені програмою практики та індивідуальне завдання;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку і режиму робочого часу, що діють на базах практики (у школах, гімназіях, ліцеях), виконувати розпорядження адміністрації та керівників практики.
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- вести щоденник практики, де записувати дані про всю проведenu роботу за кожен день практики, свої спостереження за внутрішньою організацією і діяльністю бази практики;
- підготувати конспекти лекційних та семінарських занять, аналіз відвіданого заняття колеги – практиканта, конспект поза аудиторного заходу, психолого - педагогічну характеристику одного учня;
- своєчасно оформити і здати матеріали практики, передбачені програмою, та у зазначені терміни здійснити захист практики і скласти диференційований залік з практики у встановлений кафедрою термін.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ

Керівник практики від Факультету історії, політології і міжнародних відносин здійснює такі заходи:

- перед початком практики контролює підготовленість баз практики та проводить необхідну підготовчу роботу до прибуття студентів – практикантів;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики, інструктаж з техніки безпеки, надання

студентам – практикантам необхідних документів (направлення, робочої програми практики, щоденника, календарного плану, індивідуального завдання, методичних рекомендацій тощо);

- повідомляє студентам про систему звітності з практики, прийняту кафедрою;
- брати участь у конференціях та нарадах з питань організації та проведення практики;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення змісту практики;
- відвідувати місця проходження практики студентами з метою здійснення контролю за виконанням студентами завдань практики;
- працювати в роботі комісії при проведенні підсумків практики та вносити пропозиції щодо оцінювання результатів роботи студентів – практикантів.

Керівник - методист практики від кафедри має такі обов'язки:

- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- розробляє тематику індивідуальних завдань, для самостійної роботи студентів під час практики;
- узгоджує з керівником практики від підприємства (організації, установи) індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики;
- відслідковує своєчасне прибуття студентів до місць практики;
- контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, веде або організовує ведення табеля відвідування студентами бази практики.
- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;
- надає методичну допомогу студентам під час виконання ними завдань передбачених програмою практики та індивідуальних завдань;
- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує студентів про порядок надання звітів про практику;
- приймає захист звітів студентів про практику у складі комісії, на підставі чого оцінює результати практики студентів, атестує їх і виставляє оцінки в залікові книжки.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ СТУДЕНТІВ

Індивідуальні завдання виконуються під час проходження практики з метою надбання студентами вмінь та навичок самостійного розв'язування виробничих, наукових або організаційних завдань. Індивідуальне завдання розробляється керівником практики від кафедри і видається кожному студенту – практиканту. Виконання одного або декількох індивідуальних завдань активізує діяльність студентів, розширює їх світогляд, підвищує ініціативність та творчість, робить проходження практики більш цілеспрямованим, конкретним та цікавим.

Зміст індивідуального завдання підбирається індивідуально для кожного студента, а завдання встановлюються з урахуванням конкретних умов проходження практики та навчального курсу який читає викладач – методист та студент – практикант. Індивідуальне завдання повинно відповідати рівню теоретичної підготовки студентів – практикантів. Матеріали підготовлені студентом під час виконання індивідуального завдання, можуть в подальшому бути використаними для виконання випускної роботи, для підготовки доповідей, статей участі у конференціях та інших цілей за погодженням з кафедрою.

Пропонується орієнтований перелік індивідуальних завдань, зміст яких може уточнюватись і конкретизуватись під час проходження практики безпосередніми керівниками від навчального закладу чи бази практики:

- складіть план виховної роботи з групою за технологією колективної творчої справи;
- складіть розгорнутий план-конспект практичного заняття та проведіть його;
- складіть розгорнутий план-конспект лекції та проведіть її;
- складіть тестові завдання різних рівнів складності для тематичного оцінювання студентів;
- підготуйте і проведіть нестандартний семінар з будь якої дисципліни;
- розробіть заняття з використанням проблемного викладу навчального матеріалу;
- на прикладі одного заняття покажіть використання частково-пошукового методу;
- підготуйте дидактичний матеріал, для індивідуальної, групової, фронтальної роботи студентів;
- користуючись схемою аналізу, проаналізуйте урок, лекцію чи семінар проведений викладачем;
- користуючись схемою аналізу, проаналізуйте урок, лекцію чи семінар проведений студентом-практикантом;
- користуючись схемою самоаналізу, проаналізуйте навчальне заняття, яке ви провели;
- користуючись схемою аналізу, проаналізуйте поза аудиторний навчально-виховний захід;
- візьміть участь у засіданні кафедри, циклової комісії.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ПРАКТИКИ

Керівником практики від ВУЗу і керівниками – методистами здійснюється поточний та підсумковий контроль за виконанням окремих розділів і всієї програми практики студентами – практикантами.

Студенти – практиканти в обов'язковому порядку надають керівникам – методистам такі матеріали і документи:

1. Студенти зобов'язані вести **щоденник практики**. Він повинен містити інформацію про виконання протягом робочого дня завдань та кількості годин роботи. У щоденнику фіксується інформація про виконання всіх пунктів індивідуального плану. Аркуші щоденника повинні бути зшиті у вигляді брошури.

Методист робить відмітку в індивідуальному плані практиканта про виконання роботи тільки тоді, коли вона зафіксована у щоденнику. Він повинен містити: щоденні зауваження студента про свої спостереження щодо роботи на базі практики; дані про проведену роботу; терміни і види робіт; проблеми з якими зіткнувся студент під час проходження практики.

2. Характеристику з місця проходження практики на студента – практиканта, підписану керівником установи і завірену гербовою печаткою.

3. Індивідуальний план навчально - виховної роботи. Він повинен містити щоденні зауваження студента про свої спостереження щодо роботи в навчальному закладі; дані про проведену роботу; терміни і види робіт; проблеми, з якими зіткнувся студент під час проходження практики.

4. Конспекти навчальних занять із соціально – політичних дисциплін (2 лекційних та 2 семінарських).

5. Аналіз двох занять колеги – практиканта (лекційного та семінарського).
6. Методичну розробку одного з проведених поза аудиторних (позакласних) занять, або заходу по спеціальності.
7. Психолого – педагогічну характеристику особи одного студента (учня).
8. Після закінчення терміну практики студенти – практиканти звітують про виконання програми практики та індивідуальних завдань. Загальна форма звітності студента за практику – подання **письмового звіту** підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики. Письмовий звіт разом з іншими документами подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу. Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуальних завдань, мати розділи з питання охорони праці, висновки і пропозиції, список використаної літератури. У звіті повинна бути коротко і конкретно описана робота, особисто виконана студентом. Складений студентом звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок. Аркуші звіту повинні бути зшиті. Для узагальнення матеріалів, зібраних під час практики і підготовки звіту, студентам в кінці практики відводиться 2 – 3 дні. Звіт в електронному вигляді разом з іншими документами подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу.

Звіт з практики захищається студентом перед комісією, зазначеною в наказі про проходження практики. До складу комісії входять викладачі кафедри які викладали практикантам соціально – політичні дисципліни, викладачі кафедри педагогіки та кафедри психології. Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики студенти звітують перед кафедрою, відповідним підрозділом про виконання РПП та індивідуального завдання.

Загальна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником бази практики, в друкованому та електронному вигляді.

Звіт в електронному вигляді разом з іншими документами, встановленими навчальним закладом (щоденник, характеристика та ін.), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики звіт в друкованому вигляді разом з іншими документами, передбаченими РПП, подається на захист. Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з питання охорони праці, висновки і пропозиції, список використаної літератури та інші. Оформляється звіт практики згідно вимог, які передбачені РПП.

Звіт з практики захищається студентом в комісії, призначеній завідувачем кафедрою або заступником директора/декана структурного навчального підрозділу університету. До складу комісії входять керівник практики підрозділу університету, керівники-методисти практики від підрозділу університету і, за можливості, від баз практики, викладачі кафедри, які викладали практикантам спеціальні дисципліни.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента за підписами керівника-методиста від підрозділу університету і членів комісії та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії.

Студент, який не виконав програму практики, отримав незадовільний відгук на базі практики, незадовільну оцінку за практику, відраховується з університету. Якщо програма

практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальним закладом надається можливість студенту проходження практики повторно у пізніший термін (в межах графіку навчального процесу).

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри/циклової комісії та заслуховуються вченою/педагогічною радою навчального підрозділу не менше одного разу протягом навчального року.

Оцінювання навчальної і виробничої практики здійснюється за 100-бальною шкалою та включає суму балів за оформлення звітних документів про проходження практики (максимально 50 балів) та балів за захист матеріалів (максимально 50 балів)

При захисті матеріалів практики (максимальна кількість балів – 50) мають бути враховані такі критерії:

- успішність і повнота виконання програми практики та індивідуальних завдань керівників;
- дотримання вимог професійної етики, правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- активність студента, ініціативність у процесі виконання завдань;
- систематичність та якість ведення щоденника;
- повнота, логічність, стилістична досконалість звіту;
- ступінь сформованості професійних умінь (індивідуальне завдання);
- рівень теоретичного осмислення своєї практичної діяльності;
- рівень професійної спрямованості та соціальної активності студента – практиканта;
- вміння аргументовано висловлювати власну думку;
- навички використання і оперування політологічними категоріями;
- рівень володіння методичними навичками під час проведення навчальних занять;
- організованість, упевненість, інтерес до роботи.

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) ставиться за умов:

- виконання студентом повного обсягу програми практики та індивідуальних завдань керівників;
- впевненості, організованості і сумлінного ставлення до покладених на обов'язків;
- дотримання вимог професійної етики, виконання правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- високого рівня ініціативності, творчості, відповідного етапу навчання рівня теоретичної та практичної підготовки;
- підготовки чітко, логічно структурованого звіту, що відповідає вимогам оформлення звітної документації та включає самооцінку власної діяльності;
- для магістрантів - наявності особистих думок та самоаналізу роботи, наведених у щоденнику практики;
- вчасного та відповідно оформленого подання звітної документації;
- позитивної характеристики з бази практики.

Оцінка «добре» (70-89 балів) ставиться за умов:

- виконання повного обсягу програми практики;
- виявлення належного рівня теоретичної та практичної підготовки;
- дотримання основних правил професійної етики;
- вчасного і відповідно оформленого подання звітної документації;
- позитивної характеристики з бази практики;
- недостатнього рівня самоаналізу, творчості, ініціативності.

Оцінка «задовільно» (50-69 балів) ставиться за умов:

- подання вчасно оформленої звітної документації;
- виконання основної програми практики та індивідуальних завдань, якщо є численні зауваження щодо проходження практики.

Оцінка «незадовільно» (1-49 балів) ставиться за умов:

- недотримання вимог професійної етики;
- порушення виробничої дисципліни і внутрішнього розпорядку бази практики; невиконання завдань і програми практики;
- не подання звітної документації.

Невідповідність відповідей студента в процесі захисту поданим матеріалам та якості його звіту призводить до зниження його оцінки відповідно до 50 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для практики
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
70 – 79	C	
60 – 69	D	задовільно
50 – 59	E	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Базова

1. Алексюк А.М Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник. - Київ: Либідь, 1998. - 560 с.
2. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи: Навчальний посібник/ Світлана Вітвицька,; М-во освіти і науки України, Житомирський державний пед. ун-т ім. Івана Франка . - К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 314 с.
3. Гончаренко С. Методика як наука // Шлях освіти, 2000. - № 1.
4. Лобас В.Х. Методологічні основи викладання гуманітарних і суспільних дисциплін // Соціологічна наука і освіта в Україні: Зб.наук. пр. — К., 2000. Вип.1.
5. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007.
6. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]/ В. Л.Ортинський– К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
7. Політологія: Навч.-метод. комплекс: Підручник. — 2-ге вид., перероб. та доп. / За ред. проф. Ф. М. Кирилюка — К.: Центр навч. літ-ри, 2005. – 321 с.
8. Рябов С. Принципи викладання політичних знань в демократичному суспільстві // Муніципальний менеджмент в Україні (матеріали міжнародної науково-практичної конференції). 26-27 червня 1995 р.- К., 1995.
9. Рябов С. Структура і функції знань про політику // Політологічні читання. - 1994. - № 1. - С. 167-196.
- 10.Філіпчук Г. Політологія у сфері української освіти // Педагогіка і психологія. — 1996.— №2. — С. 27-35.
- 11.Шляхтун П. П.Методика викладання соціально – гуманітарних дисциплін. Навчальний посібник / Петро Шляхтун. – К.: Видавничий дім «Академія», 2011. – 224с.
- 12.Я. С. Гнатюк, І. М. Гоян Методика викладання філософських дисциплін. Навчальний посібник / Ярослав Гнатюк, Ігор Гоян,. – Івано –Франківськ.: «Симфонія форте», 2015. – 207с.

Допоміжна

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. – К.: Кондор, 2008. – 272 с.
2. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 256 с. (Альма-матер).
3. Державна національна програма „Освіта” (Україна ХХІ століття). – К., 1994

4. Закон України “Про вищу освіту” (від 01 липня 2015 р.)
5. Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі. Випуск 1. – К.: УАЗТ, 2003. – 420 с.
6. Кудін В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи- К.,2007
7. Макарова Л.І., Гах Й.М. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 116 с.
8. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі-К.,2007.
9. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. 2-е вид. – К.: Каравела, 2008. – 352 с.
10. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Практикум: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2008. –336с.
11. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2007. – 424 с. (Альма-матер).
12. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 528 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua/vernadsky/e-texts/archive/noos.html> - НБУ ім. В.І. Вернадського.
2. politics.ellib.org.ua/ - політологічна бібліотека.
3. www.politlogia.narod.ru/g/Gobs.htm - електронна хрестоматія політичної науки.
4. historybook.at.ua/news – книжки з історії та політики.
5. http://nnmoiseev.ru/zyat_ifo.htm - віртуальний музей.
6. philosophy.ru/library/plato/01/0.html – філософський портал.
7. <http://politics.ellib.org.ua/> - бібліотека з політики та державного управління.
8. lib.aldebaran.ru/.../kampanella.../kampanella_tommazo_gorod_solnca/ - віртуальна бібліотека.
9. socioline.ru/.../maks-veber-politika-kak-professiya-i-prizvanie-otryvki – хрестоматія з політології.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-7.02

Місце кутового штамп
вищого навчального закладу

КЕРІВНИКУ

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

(є підставою для зарахування на практику)

Згідно з угодою від „___” _____ 20__ року № _____, яку укладено з

(повне найменування підприємства, організації, установи)

направляємо на практику студентів _____ курсу, які навчаються за напрямом підготовки (спеціальністю)

Назва практики _____

Строки практики з „___” _____ 20__ року

по „___” _____ 20__ року

Керівник практики від кафедри, циклової комісії _____

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

ПРИЗВИЩА, ІМЕНА ТА ПО БАТЬКОВІ СТУДЕНТІВ

М.П. Керівник виробничої практики ВНЗ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Примітки:

1. Форма служить підставою для прийому студентів на практику підприємством, установою, організацією.
2. Формат бланка № А5 (148×210 мм), 2 сторінки.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-7.04

Кутовий штамп
(підприємства,
організації, установи)

Надсилається у вищий навчальний заклад
не пізніше як через три дні після прибуття
студента на підприємство (організацію, установу)
/початку практики/

ПОВІДОМЛЕННЯ

студент _____
(повне найменування вищого навчального закладу)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (курс, інститут, факультет (відділення), напрям підготовки (спеціальність))
прибув „___” _____ 20___ року до _____
(назва підприємства, організації, установи)

і приступив до практики. Наказом по підприємству (організації, установі) від „___”
_____ 20___ року № _____ студент _____
зарахований на посаду

_____ (штатну, дублером, штатну роботу, практикантом)

_____ (штатні посади назвати конкретно)

Керівником практики від підприємства (організації, установи) призначено

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник підприємства (організації, установи)

_____ (підпис)

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Печатка (підприємства,
організації, установи)

“___” _____ 20___ року

Керівник практики від вищого навчального закладу

_____ (назва кафедри, циклової комісії)

_____ (підпис)

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

“___” _____ 20___ року

Примітки:

1. Форма засвідчує прибуття студента на практику згідно з направленням. Вказується посада, на яку призначений студент, та керівник практики відповідно до наказу підприємства, установи, організації.

2. Формат бланка А5 (148×210 мм), 1 сторінка.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-7.03

(повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

студента _____ (вид і назва практики)
_____ (прізвище, ім'я, по батькові)
Інститут, факультет, відділення _____
Кафедра, циклова комісія _____
освітньо-кваліфікаційний рівень _____
напрямок підготовки _____
спеціальність _____ (назва)
_____ курс, група _____

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка
підприємства, організації, установи „____” _____ 20__ року

(підпис) _____
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка
Підприємства, організації, установи “____” _____ 20__ року

(підпис) _____
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8

Керівники практики:

від вищого навчального закладу _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗВІТ

Студента Факультету історії, політології і міжнародних відносин
спеціальності 6. 030104 – «Політологія»
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
про виконання програми педагогічної практики

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

групи _____

Спеціальність _____

Кваліфікаційний рівень _____

База практики _____

(повна назва)

Керівник практики

від кафедри

(посада, прізвище, ініціали)

Звіт захищено

“ ___ ” _____ 200_ р.

Текст звіту.

Підпис студента.

Підпис методиста від кафедри політології.

Схема звіту студента – практиканта:

1. Загальні відомості про місце і час проходження практики.
2. Характеристика навчального закладу де проходила практика.
3. Короткий огляд діяльності під час проходження педагогічної практики.
4. Характеристика отриманих результатів при виконанні індивідуального завдання.
5. Труднощі, що виникли при виконанні завдань практики.
6. Висновки:
 - що дала практика студенту;
 - позитивне в організації та проведенні практики;
 - виявлені недоліки (конкретно) в організації практики, шляхи їх подолання (пропозиції);
 - пропозиції щодо підготовки, організації і проведення практики.

Навчально –методичне видання

Іванна Іванівна Ломака

**Програма та методичні рекомендації
з організації
виробничої педагогічної практики**

Підписано до друку 30.12.2010 р. Формат 60x84/16

Папір ксерокс ний. Гарнітура Bookman Old Style.

Ум. друк. арк. 1,6. Тираж 100. Зам.665.

76025, м.Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57

Прикарпатський національний університет

імені Василя Стефаника